

Інформаційний бюлетень з практики Суду 13

Грудень 1999

V. проти Сполученого Королівства [ВП] - 24888/94

Рішення від 16.12.1999 [ВП]

Стаття 6

Кримінальне провадження

Стаття 6-1

Справедливий судовий розгляд

Публічний судовий розгляд у звичайному суді щодо неповнолітнього, обвинуваченого у вбивстві: *порушення*

Незалежний суд

Призначення покарання у вигляді позбавлення волі на строк, який має визначити Її Величність, і з покаральним строком у п'ятнадцять років, призначеним представником виконавчої влади: *порушення*

Факти – Заявник і інший хлопчик, яким було по десять років, були обвинувачені у вбивстві дворічної дитини, яку вони викрали і забили до смерті. Судовий розгляд їхньої справи був публічним і відбувався у загальному суді протягом трьох тижнів. Провадження містило формалістичні атрибути загального процесу, хоча і було дещо змінено з огляду на вік підсудних (на той час їм було по одинадцять років): зокрема, вони сиділи поруч із соціальними працівниками на лаві, яка була спеціально для цього підвищена; їхні батьки і адвокати сиділи поруч, а тривалість засідань була скорочена. Суддя уточнив також, що він перериватиме засідання, якщо діти виявлятимуть ознаки втоми або стресу, що і трапилось один раз. Процес широко висвітлювався у ЗМІ, проте клопотання адвоката заявника про перенесення провадження з огляду на характер і обсяг висвітлення у ЗМІ було відхилено. Водночас, суддя постановив ухвалу, якою заборонялось оприлюднювати ім'я і будь-яку іншу інформацію, за допомогою якої можна було ідентифікувати заявника і співобвинуваченого. Під час судового розгляду психіатр повідомив, що на момент вбивства заявник був здатний відрізнити добро від зла, а суддя у своєму висновку для присяжних звернув їхню увагу на те, що обвинувачення без жодного можливого сумніву має довести, що підсудні знали, що вони скоїли зло. Обоє дітей було визнано винними у вбивстві і викраденні людини, і після постановлення вердикту суддя дозволив оприлюднювати їхні імена. Заявника було засуджено до позбавлення волі на строк, який має визначити Її Величність. Суддя рекомендував покаральний період (з метою покарання і запобігання) тривалістю у вісім років, а Лорд головний суддя – десять років. Проте прокурор призначив покарання тривалістю у п'ятнадцять років, з огляду на обурення, яке викликала справа у широкій громадськості. Заявник порушив провадження із судової перевірки, стверджуючи, що тривалість покарного періоду була диспропорційною і була визначена без урахування вимог, що стосуються перевиховання. У медичному звіті, складеному під час провадження, зазначалось, що заявник не був спроможний зрозуміти перебіг судового розгляду і сумнівно, що він достатньо зрозумів ситуацію, аби надати усвідомлені вказівки своєму адвокату. Колегія суду анулювала призначений прокурором покаральний період на тій підставі, що він помилився під впливом

протестів громадськості. Апеляційні скарги прокурора до Апеляційного суду і Палати лордів були залишені без задоволення. Стосовно покарального періоду не було ухвалено жодного нового рішення.

Право

Стаття 6 § 1 (*справедливий судовий розгляд*): Це положення визнає за обвинуваченим право дійсно брати участь у судовому розгляді щодо себе. З огляду на відсутність спільної норми щодо мінімального віку кримінальної відповідальності, не можна стверджувати, що судовий розгляд щодо дитини, навіть якщо їй тільки одинадцять років, є сам по собі порушенням права на справедливий судовий розгляд. Водночас, важливо ставитись до дитини, обвинуваченої у правопорушенні, так, щоб повною мірою врахувати її вік, зрілість та інтелектуальні й емоційні здібності, а також вжити заходів, здатних сприяти тому, щоб вона зрозуміла провадження і брала в ньому участь. Стосовно дитини, обвинуваченої у тяжкому правопорушенні, котре набуло значного розголосу у ЗМІ і поміж громадськістю, потрібно наскільки це можливо зменшити залякування і приниження дитини. Адаптована процедура, що передбачає добір допомоги і ретельне звітування, може відповідати загальному інтересу у прозорому відправленні правосуддя. Хоча було вжито спеціальних заходів, аби допомогти заявнику зрозуміти провадження, проте судові формалізм і ритуали іноді мали бути для нього незрозумілими і такими, що залякували. Численні звіти психіатрів породжували сумнів у здатності заявника брати участь у провадженні; однак з точки зору статті 6 § 1 не достатньо, аби заявник був представлений досвідченим адвокатом. Отже, заявник не міг посправжньому брати участь у кримінальному провадженні щодо себе.

Висновок: порушення (шістнадцять голосів проти одного).

Стаття 6 § 1 (*незалежний суд*): кримінально-процесуальний аспект цього положення стосується провадження в цілому, включно з призначенням покарання. Оскільки покаральний період становить максимальний строк, котрий може відбувати дитина, засуджена до позбавлення волі на строк, який має визначити її Величність, і не визнана небезпечною, то визначення цього періоду тотожне призначенню покарання, і тому стаття 6 § 1 має застосовуватись. «Незалежний» у розумінні статті 6 означає незалежність від виконавчої влади і від сторін провадження. Проте покаральний період для заявника був призначений Міністерством внутрішніх справ і тому не може вважатись незалежним від виконавчої влади.

Висновок: порушення (одногосно).

Стаття 41: Суд призначає 32 000 фунтів стерлінгів на відшкодування витрат і витрат.